

CƠ SỞ KHOA HỌC VÀ TÍNH CẤP THIẾT CỦA VIỆC ĐƯA VÕ CỔ TRUYỀN VIỆT NAM VÀO TRƯỜNG HỌC

PHẠM NGỌC DƯƠNG

Viện Khoa học Giáo dục Việt Nam

Email: duong.vnies@gmail.com

Tóm tắt: Võ cổ truyền Việt Nam là một môn võ truyền thống của dân tộc, được hình thành và phát triển trong quá trình dựng nước và giữ nước của dân tộc. Trong thời chiến, nó là “vũ khí” để chống giặc ngoại xâm. Trong thời bình, nó là một môn “thể thao” để mọi người rèn luyện sức khỏe, ý chí và tinh thần thượng võ. Việc đưa Võ cổ truyền Việt Nam vào trong trường học để giảng dạy cho HS các cấp từ mầm non đến đại học là phù hợp và cần thiết cho quá trình phát triển thể chất, tinh thần, đạo đức, lòng tự hào và ý thức dân tộc. Tuy nhiên, quá trình đưa Võ cổ truyền Việt Nam vào trường học trong nhiều năm qua vẫn chưa được các bên liên quan nhận thức một cách đúng mức và triển khai đồng bộ ở các trường học. Bài viết trình bày cơ sở khoa học, tính cấp thiết, những thuận lợi và khó khăn, các giải pháp triển khai của việc đưa Võ cổ truyền Việt Nam vào trường học.

Từ khóa: Cơ sở khoa học; tính cấp thiết; Võ cổ truyền Việt Nam; trường học.

(Nhận bài ngày 06/10/2016; Nhận kết quả phản biện và chỉnh sửa ngày 25/10/2016; Duyệt đăng ngày 27/11/2016).

1. Đặt vấn đề

Những năm gần đây, ở nước ta vấn đề đưa Võ cổ truyền Việt Nam vào trong trường học bắt đầu được quan tâm nhiều, thể hiện qua các công trình nghiên cứu, bàn luận sôi nổi trên các diễn đàn, báo chí, các hội thảo chuyên môn... Nhiều trường học đã đưa Võ cổ truyền Việt Nam vào chương trình hoạt động ngoại khóa, tổ chức sinh hoạt dưới dạng các câu lạc bộ, trong đó một số trường mạnh dạn đưa vào giảng dạy chính khóa. Tuy nhiên, sự triển khai vẫn còn mang tính tự phát, đơn lẻ, thiếu tính đồng bộ, đa số các trường vẫn còn dè dặt vì thiếu hành lang pháp lý, thiếu cơ sở khoa học, chưa hiểu hết được các lợi ích của việc tập luyện Võ cổ truyền Việt Nam mang lại.

2. Cơ sở khoa học và tính cấp thiết của việc đưa Võ cổ truyền Việt Nam vào trường học

2.1. Khái niệm về Võ cổ truyền Việt Nam

Võ cổ truyền Việt Nam dùng để chỉ những hệ phái võ thuật lưu truyền trong suốt trường kì lịch sử của dân tộc Việt Nam, được người Việt sáng tạo và bồi đắp qua nhiều thế hệ kết hợp với những tinh hoa văn hóa, truyền thống dân tộc lâu đời hình thành nên kho tàng những đòn, thế, bài quyền, bài binh khí, kĩ thuật chiến đấu đặc thù. Với những kĩ pháp võ thuật này, người Việt Nam đã dựng nước, mở mang và bảo vệ đất nước suốt trong quá trình lịch sử Việt Nam.

2.2. Cơ sở khoa học của việc đưa Võ cổ truyền Việt Nam vào trường học

Hiện nay, trên thế giới võ thuật đã trở thành một trong những hoạt động thể chất phổ biến nhất cho trẻ em và thanh thiếu niên. Chính vì vậy, võ thuật đã được nhiều nước trên thế giới nghiên cứu, triển khai đưa vào chương trình giáo dục (GD) cho học sinh (HS) phổ

thông như: Nhật Bản, Hàn Quốc, Trung Quốc, Thái Lan, Mỹ, Canada...

Để đưa Võ cổ truyền Việt Nam vào trường học, trước hết phải nhìn nhận Võ cổ truyền Việt Nam là một môn thể thao, thuộc loại thể thao truyền thống, giúp phát triển toàn diện con người, giúp người học có được một tinh thần minh mẫn trong một cơ thể tráng kiện. Luyện tập võ thuật có những điểm khác so với các môn thể thao đang được dạy trong trường học. Đây là một môn thể thao đa dạng, phong phú và hấp dẫn, có tính lịch sử, gìn giữ tốt truyền thống “*Tôn sư trọng đạo*”, *lễ nghi, nề nếp, kỉ cương*...” - những yếu tố gần như vắng bóng ở các sân tập thể thao, hay ngay cả các trường học hiện nay. Mặt khác, Võ cổ truyền Việt Nam cũng không dừng lại ở chức năng rèn luyện sức khỏe mà luôn vươn tới mục đích cao hơn là “*Võ đạo*” - giúp HS, sinh viên hoàn thiện phẩm chất đạo đức, phong cách sống.

Nghiên cứu về sự phù hợp và tác dụng của việc đưa võ thuật vào trong chương trình GD cho HS, bài viết “*Martial Arts, Violence, and Public Schools*” của Chunlei Lu đã định nghĩa và phân tích rõ sự khác biệt giữa Võ thuật hiện đại và Võ cổ truyền. Tác giả cho rằng, Võ thuật hiện đại là các hoạt động mang nặng tính “*vật lí*”, nhằm giúp người tập thực hiện tốt mục đích chiến đấu của mình. Trong khi đó, Võ cổ truyền lại thấm nhuần nền tư tưởng của triết học như: Phật giáo, Nho Giáo, Đạo giáo... tạo nên một tính chất rất nhân văn trong Võ, đó là “*Đạo*”, “*Tinh thần thượng võ - Võ đức*” - kim chỉ nam xuyên suốt trong việc tập luyện võ thuật, nó biến các hoạt động võ thuật trở thành các hoạt động “*lưu Tâm*”, biến dịch của những triết lí, đưa người tập đến trạng thái làm chủ Thân - Tâm, hòa nhập với thiên nhiên và vũ trụ, đạt đến Chân - Thiện - Mỹ. Tác giả cũng bàn về vấn đề bạo lực

học đường, những nghi vấn giữa vấn đề giảng dạy võ thuật và tình trạng bạo lực. Theo ông, HS tập luyện Võ cổ truyền góp phần làm giảm bạo lực học đường, nên đưa vào giảng dạy trong trường học để tăng cường phát triển đạo đức, nâng cao nhận thức về bạo lực, cho phép các em phản ứng một cách bình tĩnh, chính xác, thúc đẩy một lối sống năng động, khỏe mạnh...

Một vấn đề khiến các nhà quản lý giáo dục, giáo viên và phụ huynh còn trầm trồ và có phần e ngại là: *"Liệu đưa võ thuật vào trường học có làm cho các HS cá biệt khó kiểm soát và GD hơn không?"*. Nghiên cứu về tác dụng của việc giảng dạy võ thuật cho HS cá biệt, đề tài *"Juvenile delinquents, the martial arts and behavior modification"* của Demoulin, D.F đã chỉ ra rằng lứa tuổi HS, đặc biệt là lứa tuổi vị thành niên là giai đoạn có rất nhiều biến động về tâm sinh lý, rất dễ bị lôi kéo, kích động, trở thành tội phạm nhưng cũng là lứa tuổi đặc biệt thích hợp để thực hiện các biện pháp can thiệp cơ cấu lại nhận thức, thái độ cũng như hành vi. Nghiên cứu này đánh giá cao ảnh hưởng tích cực của các môn võ thuật truyền thống có sự kết hợp chặt chẽ giữa triết lý của cuộc sống với kỉ luật nghiêm ngặt đối với đối tượng tội phạm vị thành niên và góp phần phục hồi bản chất hướng thiện của con người. Trong đề tài *"Yoshukai Karate: Curriculum innovation for at-risk youths"* của Berry, Judith tác giả đã thử nghiệm lấy 40 HS cá biệt trung học (lứa tuổi 13 - 14) có nguy cơ thất bại trong việc học, bỏ học hoặc trở thành tội phạm và chia thành 2 nhóm: Nhóm thử nghiệm và nhóm đối chứng, mỗi nhóm có 20 HS. Trong đó, nhóm thử nghiệm được giảng dạy môn Yoshukai Karate - một môn võ cổ truyền của Nhật Bản mỗi ngày 1 giờ, trong 12 tuần. Nội dung giảng dạy nhấn mạnh đến tính kỉ luật, tự giác, danh dự và sự tôn trọng. Kết quả cho thấy nhóm thử nghiệm có những chuyển biến rất tích cực so với nhóm đối chứng về hành vi, nhận thức và đạo đức... Điều đó chứng tỏ chương trình dạy võ Yoshukai Karate cho thanh thiếu niên cá biệt có tác dụng GD rất tốt.

Ngoài ra, cũng còn rất nhiều các công trình nghiên cứu, các đề tài, bài báo, hội thảo khác đề cập đến cơ sở khoa học và sự phù hợp của việc đưa các môn Võ cổ truyền Việt Nam vào trong trường học.

Những nghiên cứu trên, đã đặt nền móng, cơ sở khoa học vững chắc, khẳng định tác dụng to lớn của Võ cổ truyền Việt Nam mang lại trên nhiều phương diện cho đối tượng HS, xóa bỏ những hoài nghi của mọi người về tác động tiêu cực của các môn Võ cổ truyền Việt Nam.

2.3. Tính cấp thiết của việc đưa Võ cổ truyền Việt Nam vào trong trường học

Võ cổ truyền Việt Nam được hình thành và phát triển trong suốt chiều dài lịch sử đấu tranh dựng nước và giữ nước của dân tộc, nó đã thấm nhuần lịch sử, truyền thống, tư tưởng, triết lý, tinh thần thượng võ của con người Việt Nam, là di sản văn hóa phi vật thể vô cùng quý giá cần được bảo tồn giữ gìn và phát triển. Theo thống kê của Liên đoàn Võ cổ truyền Việt Nam, trên toàn thế giới ước tính hiện có khoảng 400 trung tâm đào tạo

huấn luyện, môn phái, võ phái, võ đường và câu lạc bộ với khoảng 900 nhà hoạt động võ thuật, võ sư trưởng môn, võ sư, huấn luyện viên và khoảng hơn 1 triệu lượt môn sinh qua các thế hệ đã và đang theo học Võ cổ truyền Việt Nam. Đến nay, Võ cổ truyền Việt Nam đang được giảng dạy và tập luyện ở trên 45 quốc gia tại cả 5 Châu lục như: Australia, Angeria, Campuchia, Canada, Cộng hòa Séc, Anh, Pháp, Đức, Nhật Bản, Lào, Nga, Mĩ,

Trong *"Đề án bảo tồn và phát triển Võ cổ truyền Việt Nam từ nay đến năm 2020"* của Tổng cục Thể dục thể thao (2013) đã chỉ ra rằng: Bảo tồn và phát triển Võ cổ truyền Việt Nam là yếu tố quan trọng trong gìn giữ bản sắc văn hoá, tinh hoa võ học, khơi dậy tinh thần thượng võ, lòng tự hào dân tộc trong mọi tầng lớp nhân dân, đặc biệt là giới trẻ. Đề án cũng chú trọng xây dựng hệ thống tập huấn, đào tạo cho các võ sư, huấn luyện viên, trọng tài trong nước và nước ngoài, nhất là trang bị khả năng để có thể làm nhiệm vụ tại các giải quốc tế, kể cả khả năng giao tiếp bằng tiếng Anh. Đào tạo, bồi dưỡng Võ cổ truyền Việt Nam cho đội ngũ giáo viên thể dục trong các trường học, xây dựng đội ngũ cộng tác viên, hướng dẫn viên là các võ sư, huấn luyện viên... tiếp đó là kế hoạch thành lập các Liên đoàn Thế giới, Liên đoàn Châu lục Võ cổ truyền Việt Nam. Như vậy, đề án cũng đã đề cập đến việc đưa Võ cổ truyền Việt Nam vào trong trường học - một phương thức để bảo tồn và phát triển Võ cổ truyền Việt Nam và GD thể chất, tinh thần, đạo đức, lòng tự hào và ý thức dân tộc cho thế hệ trẻ.

Trong Nghị quyết số 29-NQ/TW ban hành ngày 04/11/2013 về Đổi mới căn bản, toàn diện GD và đào tạo, đáp ứng yêu cầu công nghiệp hóa, hiện đại hóa trong điều kiện kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa và hội nhập quốc tế đã giao nhiệm vụ cho ngành GD là: *"Đổi mới chương trình nhằm phát triển năng lực và phẩm chất người học, hài hòa đức, trí, thể, mĩ; dạy người, dạy chữ và dạy nghề. Đổi mới nội dung GD theo hướng tinh giản, hiện đại, thiết thực, phù hợp với lứa tuổi, trình độ và ngành nghề; tăng thực hành, vận dụng kiến thức vào thực tiễn. Chú trọng GD nhân cách, đạo đức, lối sống, tri thức pháp luật và ý thức công dân. Tập trung vào những giá trị cơ bản của văn hóa, truyền thống và đạo lí dân tộc, tinh hoa văn hóa nhân loại, giá trị cốt lõi và nhân văn của chủ nghĩa Mác-Lênin và tư tưởng Hồ Chí Minh. Tăng cường GD thể chất, kiến thức quốc phòng, an ninh và hướng nghiệp"*. Thực hiện nhiệm vụ đó, trong thời gian vừa qua Bộ GD&ĐT đã không ngừng đổi mới chương trình, kiện toàn hệ thống GD thực hiện nhiệm vụ phát triển toàn diện con người mà Đảng và Nhà nước đã giao. Nhiều đề tài nghiên cứu trong và ngoài nước đã chứng minh rằng việc đưa Võ cổ truyền Việt Nam vào hoạt động GD trong trường học mang lại rất nhiều lợi ích cho HS như: Tăng cường phát triển sức khỏe, phẩm chất đạo đức, giảm bạo lực học đường, thúc đẩy một lối sống năng động, khỏe mạnh, nâng cao ý thức và tinh thần dân tộc...

Đặc biệt, trong thời đại số hóa ngày nay, khi các hoạt động thể chất ngày càng ít đi, càng ít hấp dẫn hơn

so với các hoạt động ảo, các giá trị về đạo đức, truyền thống, nề nếp và kỉ cương đang bị đe dọa, những nguy cơ mất an toàn tiềm ẩn trong cuộc sống ngày càng cao, thì việc giảng dạy Võ cổ truyền Việt Nam là một cứu cánh cho ngành GD, một kĩ năng cần trang bị cho HS.

Về khía cạnh nào đó, Võ cổ truyền của một dân tộc, nếu được quan tâm, đầu tư phát triển đúng mức nó còn trở thành hình tượng, nhân cách con người của dân tộc đó. Ví dụ như: Nói đến Samurai, chúng ta đã nghĩ ngay đến con người và đất nước Nhật Bản với các võ sĩ trung thành, dũng cảm, kỉ luật, tràn đầy tinh thần thượng võ; Nói đến Teakondo, chúng ta đã liên tưởng đến đất nước và con người Hàn Quốc; Nói đến Kungfu chùa Thiếu Lâm, chúng ta đã liên tưởng đến đất nước và con người Trung Quốc... Võ cổ truyền Việt Nam cũng vậy, nếu được bảo tồn, phát triển và quảng bá rộng rãi thì hoàn toàn nó có thể trở thành một hình tượng, nhân cách của con người và đất nước Việt Nam, một di sản văn hóa phi vật thể của dân tộc.

Như vậy, với những lợi ích to lớn của việc tập luyện võ cổ truyền mang lại cho HS, việc triển khai giảng dạy Võ cổ truyền Việt Nam trong các trường học là phù hợp và có tính cấp thiết.

3. Những thuận lợi và khó khăn trong việc đưa Võ cổ truyền Việt Nam vào trường học

3.1. Thuận lợi

Trong thời gian vừa qua, nhận thấy tính cấp thiết và sự phù hợp của việc đưa Võ cổ truyền Việt Nam vào giảng dạy trong trường học cho các em HS, Bộ GD&ĐT, Bộ Văn hóa Thể thao và Du lịch đã xin ý kiến Phó Thủ tướng Vũ Đức Đam về việc triển khai nội dung tập thể dục buổi sáng, thể dục giữa giờ, bài Võ cổ truyền Việt Nam trong các trường phổ thông.

Ngày 11/8/2015, trong Công văn số 6311/VPCP-KGVX Phó Thủ tướng Vũ Đức Đam đã đồng ý đưa các nội dung đã được Bộ GD&ĐT, Bộ Văn hóa Thể thao và Du lịch thống nhất vào trong trường phổ thông từ năm học 2015-2016. Phó Thủ tướng nhấn mạnh: *"Phát triển GD toàn diện đối với HS phổ thông không thể thiếu vai trò của GD thể chất và hoạt động thể thao trong nhà trường, trong đó việc duy trì đều đặn hoạt động tập thể dục, tập luyện các bài võ cổ truyền Việt Nam là hết sức cần thiết, vừa rèn luyện sức khỏe, vừa góp phần xây dựng lối sống lành mạnh, có kỉ cương, nề nếp, ý thức trách nhiệm, phát huy tinh thần thượng võ của dân tộc".* Đây là quyết định thể hiện sự quan tâm sâu sắc của Đảng, Nhà nước, các cấp lãnh đạo đối với Võ cổ truyền Việt Nam trong GD thể chất, đạo đức, tinh thần, truyền thống và lịch sử dân tộc cho các em HS. Từ đó, dần tạo ra một thế hệ biết võ, thích võ, ham muốn với võ thuật, tạo ra một lực lượng tốt, đầy đủ sức khỏe để học tập tốt, lao động tốt, bảo vệ tổ quốc.

Một yếu tố thuận lợi nữa không thể không kể đến là trong mỗi con người Việt Nam, Võ cổ truyền đã ngấm vào máu thịt, là niềm tự hào với những võ công hiển hách của cha ông ta trong quá trình dựng nước và giữ nước. Vì vậy, nếu Võ cổ truyền Việt Nam được triển khai

một cách bài bản, nghiêm túc trong trường học thì sẽ tạo được sự ủng hộ, đồng thuận cao của HS, phụ huynh HS và các tầng lớp trong xã hội.

3.2. Khó khăn

Bên cạnh các yếu tố thuận lợi đó, việc đưa Võ cổ truyền Việt Nam vào chương trình GD trong các trường học vẫn còn gặp nhiều khó khăn do nhiều nguyên nhân, phổ biến như các định kiến sai lệch về việc luyện tập võ thuật: *"học võ sẽ dễ dẫn đến bạo lực!", "học võ vô bổ, mất thời gian!"*... dẫn đến việc đưa võ thuật vào trường học vẫn là một vấn đề nhạy cảm.

Ngoài ra, Võ cổ truyền Việt Nam lại có hàng trăm môn phái với các cách thức tập luyện khác nhau như trăm hoa đua nở nên việc thống nhất nội dung giảng dạy, liều lượng kiến thức, phương pháp giảng dạy cũng là những vấn đề nan giải cần phải có hướng giải quyết hợp lí để vừa đảm bảo tính đa dạng, phong phú của Võ cổ truyền Việt Nam vừa đảm bảo tính hệ thống và thống nhất.

Mặt khác, đội ngũ giáo viên, cơ sở vật chất hiện tại của nhiều trường vẫn còn thiếu thốn, chưa đáp ứng được cũng là những trở ngại không nhỏ cho việc triển khai giảng dạy Võ cổ truyền Việt Nam vào trong các trường học.

4. Các giải pháp triển khai đưa Võ cổ truyền Việt Nam vào giảng dạy trong trường học

Để việc đưa Võ cổ truyền Việt Nam vào giảng dạy trong các trường học đạt kết quả tốt như mong đợi, chúng ta phải triển khai đồng bộ các giải pháp, cụ thể như sau:

- Các bộ, ban, ngành có liên quan, đặc biệt là Bộ GD&ĐT, Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch phải tạo ra một hành lang pháp lí để thực hiện việc triển khai giảng dạy Võ cổ truyền Việt Nam trong các trường học.

- Liên đoàn Võ thuật cổ truyền Việt Nam cần thống nhất nghiên cứu, xây dựng một hệ thống các bài Võ cổ truyền phù hợp để đưa vào hệ thống trường học các cấp làm chương trình căn bản, đồng thời khuyến khích các địa phương đưa các bài Võ cổ truyền mang tính đặc trưng của địa phương mình vào các trường học để bảo tồn tính truyền thống, văn hóa của địa phương đó.

- Các trường học cần chuẩn bị đầy đủ về cơ sở vật chất: Sân, bãi, dụng cụ tập luyện... để đảm bảo cho việc giảng dạy Võ cổ truyền Việt Nam một cách thuận lợi, hiệu quả.

- Các trường kết hợp với các đơn vị phụ trách chuyên môn chuẩn bị đầy đủ đội ngũ giáo viên, huấn luyện viên đảm nhận tốt việc giảng dạy Võ thuật cổ truyền Việt Nam cho các em HS, sinh viên.

- Tuyên truyền sâu, rộng về những lợi ích của việc tập luyện Võ cổ truyền Việt Nam cho các em HS, sinh viên, các bậc phụ huynh, các cơ quan đoàn thể... để mọi người thấy việc tập luyện Võ cổ truyền Việt Nam là cần thiết.

5. Kết luận

Qua sự phân tích ở trên, đã chứng minh việc đưa Võ

cổ truyền Việt Nam vào trường học là cấp thiết và có tính khoa học, đã được Đảng và Nhà nước, các bộ, ban ngành liên quan quan tâm, ủng hộ, tạo hành lang pháp lý và cơ chế hoạt động. Giảng dạy Võ cổ truyền trong trường học sẽ làm cho chương trình GD thể chất phong phú và hấp dẫn hơn. Các em HS được GD một cách toàn diện về các mặt: Sức khỏe, phẩm chất đạo đức, kĩ năng bảo vệ bản thân và hơn hết là GD nâng cao ý thức, tinh thần dân tộc, truyền thống, lịch sử dựng nước và giữ nước của ông cha ta, góp phần gìn giữ, bảo tồn và phát triển Võ cổ truyền Việt Nam, quảng bá hình ảnh, văn hóa của đất nước mình với bạn bè quốc tế.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- [1]. Glanz, J. ,(1994), *A school/curricular intervention martial arts program for at-risk students*, (ERIC Document Reproduction Service No. ED375347).
[2]. Lu, C. ,(2006), *Eastern and Western approaches*

to physical and health education, In E. Singleton & A. Varpalotai (Eds.), *Active theory for secondary school physical and health educators* (pp.71-85), London, Ontario: The Althouse Press.

[3]. National Center for Education Statistics. , (2006), *Indicators of school crime and safety: Martial Arts, Violence, and Public Schools C. Lu 77 2006*. Washington, D.C.: U.S. Department of Education (NCES 2007-003).

[4]. Theeboom, M., & De Knop, P. , (1999), *Eastern martial arts and approaches of instruction in physical education*, *European Journal of Physical Education*, 4, 146-161.

[5]. Twemlow, S. W., & Sacco, F. C. , (1998), *The application of traditional martial arts practice and theory to the treatment of violent adolescents*, *Adolescence*, 33, 505- 518.

[6]. Nguồn www.vothuatcotruyen.vn, truy cập ngày 01/10/2015.

THE SCIENTIFIC BASIS AND NECESSITY OF INSTRUCTING VIETNAMESE TRADITIONAL MARTIAL ARTS AT SCHOOLS

Pham Ngoc Duong

The Vietnam Institute of Educational Sciences

Email: duong.vnies@gmail.com

Abstract: *Vietnamese traditional martial arts was a traditional martial subject, formed and developed in process of national building and defence of our forefathers. During wartime, it was the "weapon" to fight against invaders. In peacetime, it is a "sport" subject for people to exercise the will and chivalry. It is suitable and necessary to teach Vietnamese traditional martial arts at schools from pre-school to university levels for development of physical, mental, moral benefits and national pride. However, this viewpoint has not been adequately aware of and carried out in schools from stakeholders. The author presents its scientific basis, the urgency, advantages and difficulties and solutions for applying Vietnamese traditional martial arts into schools.*

Keywords: *Scientific basi; urgency; Vietnamese traditional martial arts; schools.*